

Důvodová zpráva

1. Finanční hospodaření Olomouckého kraje se řídí ročním rozpočtem, který na základě ustanovení § 35 odst. 2 písm. i) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů schvaluje Zastupitelstvo Olomouckého kraje. Rozpočet je jedním z hlavních nástrojů krajské samosprávy k realizaci jejích cílů. Sestavení rozpočtu Olomouckého kraje se dále řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, případně dalšími zákony - např. zákon o státním rozpočtu.

2. Zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů je dále stanovena povinnost:

a) Sestavovat rozpočtový výhled (§3), který se sestavuje zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Rada Olomouckého kraje schválila rozpočtový výhled Olomouckého kraje na období 2015 – 2016 dne 12. 12. 2013 (UR/28/12/2013) a Zastupitelstvo Olomouckého kraje projednalo a vzalo na vědomí tento rozpočtový výhled dne 14. 2. 2014 (UZ/9/16/2014).

Rozpočtový výhled na období 2016 – 2017 bude předložen na jednání Rady Olomouckého kraje dne 12. 12. 2014 a následně na jednání Zastupitelstva Olomouckého kraje dne 20. 2. 2015.

b) Pokud se územní samosprávný celek podílí na realizaci evropských programů nebo projektů spolufinancovaných z evropských fondů (dále evropských programů), musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování těchto evropských programů nebo projektů včetně zdrojů spolufinancování. V rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 je navržena pro financování evropských programů částka 24 657 tis. Kč - Příloha č. 3e) a dále částka 623 314 tis. Kč – Příloha č. 7.

3. Rada Olomouckého kraje na svém zasedání dne 24. 7. 2014 (UR/45/19/2014) projednala Zásady pro sestavení návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 a Organizační postup zabezpečení přípravy a projednávání návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015.

Rada Olomouckého kraje vycházela z předpokladu, že návrh rozpočtu bude předložen ke schválení Zastupitelstvu Olomouckého kraje 12. prosince 2014, to znamená tak, aby Olomoucký kraj měl pro rok 2015 schválený rozpočet již od 1. 1. 2015 a nemuselo se přistoupit k hospodaření v 1. čtvrtletí roku 2015 dle rozpočtového provizoria.

4. Vliv na rozpočet Olomouckého kraje v roce 2015 bude mít vývoj ekonomiky, která je ve fázi oživení, což má pozitivní efekt i pro kraje - nárůst daňových příjmů, i když se zřejmě nepřiblíží úspěšnému období, které vrcholilo rokem 2008.

Při sestavení návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 se pracovalo s několika východisky:

a) **Nárůst sdílených daňových příjmů** - navrhujeme rozpočet daňových příjmů ve výši 3.365.000 tis. Kč, což je nárůst oproti schválenému rozpočtu 2014 o 5,3%. Nárůst je vyšší i oproti rozpočtovému výhledu na rok 2015 z několika důvodů:

aa) oživení ekonomiky,

ab) v uplynulých letech byly daňové příjmy Olomouckého kraje koncipovány hodně konzervativně s minimálními nárůsty (zdaleka nedosahovaly výše predikce Ministerstva financí ČR) a z tohoto důvodu byly daňové příjmy např. v roce 2013 přeplněny oproti rozpočtu o více než 83 mil. Kč,

ac) překročení daňových příjmů očekáváme i v roce 2014 a to o cca 190 mil. Kč,

ad) přes relativně vysoký navržený nárůst daňových příjmů je tento návrh stále nižší než je predikce Ministerstva financí ČR na rok 2015 (Příloha č. 2).

Největší položkou rozpočtu daňových příjmů je daň z přidané hodnoty, kde se očekává nárůst výnosů i přes přesun některých komodit do nižší sazby. Na lepší výběr této daně mají vliv přijatá opatření vlády k zamezení daňových úniků, ale také nárůst spotřeby domácností (nízká inflace, stagnace nezaměstnanosti).

Daň ze závislé činnosti je závislá na míře zaměstnanosti a na úrovni mezd (v roce 2015 nárůst např. u státních zaměstnanců). Daň z příjmů právnických osob je nejcitlivější na fázi ekonomického cyklu, proto se těžko rozpočtuje, tady se očekává i na úrovni státního rozpočtu nárůst.

b) **Rozpočtové určení daní** – novela zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů, která nabyla účinnosti od 1. 1. 2013, má různé dopady do rozpočtu krajů a obcí. Přes zvýšené sazby u DPH nebudou kraje (ale ani obce) v období 2013 – 2015 participovat na předpokládaném zvýšeném inkasu této daně (tzv. stabilizační balíček). Nicméně pro rok 2016 je navrženo zvýšení podílu u této daně na 8,92% (ze stávajícího podílu 7,86%).

Na základě výše uvedeného je rozpočtovaná minimální rezerva na neplnění daňových příjmů ve výši 30 mil. Kč (0,94 % z daňových příjmů).

c) **Zadluženost a dluhová služba**. V této souvislosti je třeba rozlišit 2 pohledy na tuto problematiku:

da) **Olomoucký kraj tedy pravidelně snižuje svou zadluženost.** Celková výše přijatých úvěrů činila 4 600 000 tis. Kč a nesplacené úvěry budou k 31.12.2014 ve výši 4.148.958.766,20 Kč.

db) tzv. dluhová služba, to je schopnost splácet jak jistinu, tak úroky. Olomoucký kraj bez problémů splácí své závazky, v roce 2015 činí dluhová služba 247 797 tis. Kč (z toho splátky jistin jsou 200 778 tis. Kč a úroky 47 019 tis. Kč

Olomoucký kraj v uplynulém období hodně investoval a čerpal na to jak své vlastní zdroje, tak úvěrové zdroje z EIB a KB, a.s. Přitom využíval řadu synergických efektů - levné peníze (úroky KB, a.s. v rozmezí 0,97-1,08 % a EIB v rozmezí 0,465 – 0,77 %), projekty byly spolufinancované z různých evropských fondů a také tu skutečnost, že cena prací klesala.

d) **Pro období 2013 - 2018 byla uzavřena s Českou spořitelnou, a. s. smlouva o revolvingovém úvěru** ve výši 300 mil. Kč (usnesení Zastupitelstva Olomouckého kraje UZ/3/4/2011 ze dne 22. 2. 2013), jehož čerpání je účelové na krytí provozních výdajů z důvodu řešení nenadálých krizových situací, nejistoty naplňování daňových příjmů Olomouckého kraje a rovněž je možné použít tento zdroj na předfinancování projektů z evropských programů.

Pro zachování alespoň mírné dynamiky investičních akcí, včetně možnosti realizace akcí z dobíhajících regionálních operačních programů, případně pro zahajování nových investic, navrhujeme zapojit do rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 z revolvingového úvěru částku 200 mil. Kč (Příloha č. 1). Tato částka je výhradně určena na předfinancování různých projektů z ROP, případně dalších projektů z evropských fondů a bude tedy v případě potřeby průběžně čerpána a formou refundací zapojována zpět do rozpočtu Olomouckého kraje. Pro úplnost uvádíme, že konečná splatnost uvedeného úvěru je 29. 12. 2017, ale bude samozřejmě snahou splácet tento úvěr průběžně a dle vývoje financování projektů tento úvěr k 31. 12. 2015 nečerpat. Aktuální výše úrokové sazby je 0,75% v p.a.

Výše uvedené faktory se odráží i na výdajové stránce rozpočtu Olomouckého kraje, která musí být rovněž nižší, ale její výši ovlivňují zejména:

a) výdaje na dopravní obslužnost jsou pro rok 2015 ve výši 867 554 tis.Kč.

Počínaje rokem 2015 bude zabezpečovat Olomoucký kraj dopravní obslužnost i pro obecní úřady Olomouckého kraje, což představuje do příjmů Olomouckého kraje celkový příspěvek od obcí ve výši 44.544.920 Kč (636 356 obyvatel k 31. 12. 2013 krát 70 Kč na 1 obyvatele), který bude zapojen po kompenzaci se Statutárním městem Olomouc do rozpočtu kraje ve výši 37.669 tis. Kč (Příloha č. 2).

- b) provozní výdaje odborů a příspěvkových organizací, i když oproti roku 2015 klesly,
- c) s účinností od 1. 11. 2014 došlo u příspěvkových organizací k nárůstu tarifních platů o 3,5%,
- d) negativně se mohou projevit i výkyvy transferů (refundací) z evropských programů.

Základní charakteristiku návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 lze vyjádřit takto:

- a) navržené vlastní příjmy (bez úvěrových zdrojů) dosáhnou v roce 2015 výše 3.730.580 tis. Kč, což je oproti roku 2014 více o 152.353 tis. Kč (Příloha č.1),
- b) celkové požadované výdaje (bez splátek úvěrů) dosáhly výše 4.036.925 tis. Kč, což je oproti roku 2014 více o 378.333 tis. Kč (Příloha č.1),
- c) formou dotací ze státního rozpočtu pro rok 2015 je financován pouze příspěvek na výkon státní správy – pro rok 2015 je ve výši 73.854 tis. Kč, oproti roku 2014 nedošlo k nárůstu,
- d) v roce 2015 není součástí souhrnného finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu Olomouckého kraje dotace na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Poskytování této dotace bylo přesunuto do kapitoly Ministerstva vnitra, kde je tato částka rozpočtována souhrnně pro všechny kraje. Podmínky (včetně výše dotace) pro poskytnutí účelové dotace budou známy po schválení zákona o státním rozpočtu a jeho rozpisu na kraje,
- e) V návrhu rozpočtu na rok 2015 jsou navrhovány investiční výdaje v celkové výši 835 569 tis.Kč, přičemž na pokrytí tzv. rozestavěných investic a investic do zdravotnictví (hrazených z nájemného Středomoravské nemocniční, a.s.) a dále na investice (projekty) spolufinancované z evropských programů (Příloha č. 6 a 7) a na nové investice Krajského úřadu Olomouckého kraje (Příloha č. 8) je navrhováno 749 797 tis.Kč. Zdrojem financování je rozpočet Olomouckého kraje a zapojení revolvingového úvěru. Návrh na nové investice 85 772 tis.Kč bude předložen na zasedání Zastupitelstva 20.2.2015.
- f) V návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 je v části financování (příjmy) zapojen zůstatek finančních prostředků za rok 2014 ve výši 307. 323 tis. Kč za rok 2014 a revolvingový úvěr ve výši 200.000 tis.Kč. Dále jsou součástí financování (výdaje) splátky úvěrů ve výši 200.778 tis.Kč.

5. Na základě ustanovení §101a zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, přechází s účinností od 1. 1. 2015 odpovědnost za financování sociálních služeb z Ministerstva práce a sociálních věcí na kraje, které budou předkládat žádost o poskytnutí dotace na příslušný kalendářní rok. Výši dotace kraji stanoví Ministerstvo práce a sociálních věcí rozhodnutím (dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech) ve výši procentního podílu Olomouckého kraje na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na podporu sociálních služeb pro příslušný rozpočtový rok (výše procentního podílu Olomouckého kraje je uvedena v příloze zákona - pro Olomoucký kraj 7,81 %).

Program finanční podpory pro poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji pro rok 2015 byl schválen Zastupitelstvem Olomouckého UZ/12/40/2014 ze dne 19.9.2014.

Na základě výše uvedeného je, mimo jiné, v návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 navržena částka (příspěvek na provoz) určená na poskytování sociálních služeb příspěvkovým organizacím. Na základě rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu, bude tato částka případně upravena. Součástí dotace ze státního rozpočtu bude rovněž příspěvek na mzdy pracovníků sociálních služeb, rovněž prostředky na mzdy v této oblasti se budou aktualizovat.

6. V roce 2015 budou Olomouckému kraji poskytnuty finanční prostředky na přímé náklady na vzdělávání z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a to jak pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení zřizované a spravované Olomouckým krajem tak i pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení obcí. Olomoucký kraj po schválení zákona o státním rozpočtu a rozpisu ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy provede rozdělení finančních prostředků na školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a organizace zřizované Olomouckým krajem dle normativů stanovených krajským úřadem Olomouckého kraje podle vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Vzhledem k tomu, že v této chvíli není znám celkový objem finančních prostředků pro jednotlivé kraje na přímé náklady na vzdělání, není možné tuto částku zahrnout do návrhu rozpočtu na rok 2015. Předpokládáme, že v měsíci lednu 2015 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poukáže zálohu na přímé náklady, a to pro školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a pro organizace zřizované Olomouckým krajem, přičemž je třeba tyto prostředky rozdělit a poukázat na školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a školské příspěvkové organizace zřizované Olomouckým krajem.

7. Přes dlouhodobé splácení půjčky z Evropské investiční banky (900 mil. Kč), čerpání a splácení úvěrového rámce z Evropské investiční banky (3 mld. Kč) a úvěrového rámce u Komerční banky (700 mil. Kč) se předpokládá, že ukazatel dluhové služby pro následující období bude v rozmezí od 1,5 % - 6 %. K 31. 10. 2014 činí dluhová služba dle Ministerstva financí 4,23 %, což je tedy výrazně nižší než 30 %, což je riziková hranice stanovená usnesením vlády České republiky o zadluženosti obcí a krajů.

8. Vztah rozpočtu Olomouckého kraje k příspěvkovým organizacím zřízeným Olomouckým krajem (Příloha č. 3b) je vyjádřen:

- a) neinvestiční příspěvek na provoz,
- b) neinvestiční příspěvek na provoz – odpisy (určené na krytí účetních odpisů jako příspěvek do investičních fondů),
- c) neinvestiční příspěvek na provoz – mzdové náklady,
- d) neinvestiční příspěvek na provoz – ostatní příspěvky

- e) u některých organizací nájemné, které odvádí organizace do rozpočtu Olomouckého kraje a toto je následně poukazováno příspěvkových organizacím jako příspěvek na provoz,
a dále pak závaznými ukazateli:
 - a) odvod z investičního fondu (Příloha č. 2),
 - b) limit mzdových prostředků (Příloha č. 10),
 - c) průměrný přepočtený počet pracovníků (Příloha č. 10) .

Dosavadní vývoj daňových příjmů včetně nižších zdrojů na investice Olomouckého kraje a v souvislosti s případnými potřebami na realizaci projektů v novém plánovacím období 2014 – 2020 se tyto skutečnosti musí projevit i u organizací zřizovaných Olomouckým krajem – i příspěvkové organizace musí „dýchat“ s rozpočtem Olomouckého kraje. Pro rok 2015 byly upraveny odpisové sazby majetku, které mají příspěvkové organizace svěřeny do hospodaření, zejména u nemovitostí a je navržen odvod z investičních fondů ve výši 80% (i tak zůstane příspěvkovým organizacím k dispozici cca 37 mil. Kč).

9. Na základě ustanovení § 6 zákona č. 250/2000 Sb. o pravidlech hospodaření územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů schvaluje Zastupitelstvo Olomouckého kraje peněžní fondy.

- a) Součástí návrhu rozpočtu je návrh na tvorbu a použití fondu sociálních potřeb ve výši 3,5 % z objemu vyplacených mzdových prostředků – Fond sociálních potřeb – Příloha č. 3c).
- b) Součástí návrhu rozpočtu Olomouckého kraje je Fond na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Olomouckého kraje. Ve srovnání s rokem 2014 (40 mil. Kč) se navrhuje stejná tvorba ve výši 40 mil. Kč, která vyplývá z nižších odvodů organizací za odběry podzemních vod (Příloha č. 3d).

10. Součástí materiálu jsou návrhy na poskytnutí příspěvků konkrétním příjemcům v oblasti sportu, kultury a dalších oblastí (Příloha č. 5). Pro úplnost uvádíme, že Český olympijský výbor navrhuje poskytnout dle stanovených kritérií krajům prostředky na rozvoj mládežnického sportu, což je podmíněno dotací z rozpočtu Olomouckého kraje (2 mil. Kč).

11. Součástí návrhu rozpočtu zastupitelů Olomouckého kraje ORJ 01 jsou rovněž tzv. refundace členům Zastupitelstva Olomouckého kraje, kteří nejsou uvolněni pro výkon funkce a kteří nejsou v pracovním poměru nebo jiném obdobném poměru paušální částkou 150 Kč na 1 hodinu.

Rada Olomouckého kraje doporučuje Zastupitelstvu Olomouckého kraje schválit návrh rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2015 v předložené podobě.